

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Het open water in infiltratieplassen in duinwaterwingebieden helpt de ijsvogel de winter door. In het voorjaar gaat hij niet ver weg. Hij broedt in de binnenduinrand en in de landgoedbossen van de oude duinen.

Foto: René van Rasmus.

Duinen toevluchtsoord ijsvogels

Ijsvogels houden niet van ijs, dat is bekend. Terwijl wij vrolijk schaatsen kan de ijsvogel geen visjes vangen en vergaat hij van de honger. Na ijsrijke winters duikt het aantal ijsvogels hard omlaag. Van de ruim 700 paar rond 2008 waren er vorig jaar nog maar een paar honderd over. Als er veel ijs is zijn infiltratieplassen in de duinen voor ijsvogels een waar toevluchtsoord. Tijdens de vorstperiode van afgelopen januari maakten er opvallend veel gebruik van het open water in deze duinmeertjes. Doordat de waterleidingbedrijven hier continu water inpompen blijven ze bij strenge kou veel langer open. Voor ijsvogels betekent dit de redding van de hongerdood.

Grote vos in schuurtje

Op zoek naar vleermuizen vond boswachter Ruud Luntz afgelopen winter in een werkschuur in de duinen van Zuid-Kennemerland een grote vos. Niet het roodbruine duinroofdier, maar een zeldzame dagvlinder, verwant aan de veel algemenere kleine vos. Het was voor het eerst dat in Nederland een overwinterend exemplaar werd gevonden. De grote vos komt van oudsher voor in bossen in de duinstreek, in Oost-Nederland en in Zuid-Limburg. Tegenwoordig is hij zo zeldzaam dat kenners vrezen dat hij uit ons land verdwijnt. Maar misschien is het tij aan het keren. De winterse schuurbewoner is in ieder geval een gunstig teken.

De grote vos dankt zijn naam aan de roodbruine basiskleur. Hij lijkt veel op de algemene kleine vos. Op de voorvleugel zitten achter de drie zwarte vlekken langs de voorrand vier kleinere vlekken. Bij de kleine vos zijn dat er drie. Foto: Kars Velling.

1269 soorten in De Hertenkamp

De Hertenkamp is een stukje 'duinzoom' in de binnenduinen van Meijendel, amper vijfhonderd meter van het oude hart van Wassenaar. Dunea voert er het beheer.

Tien jaar geleden is het aangelegd op bollenland en inmiddels ziet het er prachtig uit. Je kunt er een - bescheiden - rondwandeling maken die begint en eindigt bij de Jagerslaan.

In 2011 hebben ruim honderd leden van de KNNV afdeling Den Haag alle mogelijke soorten planten en dieren in De Hertenkamp geïnventariseerd. Vogels, planten, vlinders, zwammen, mossen, gallen: alles is geteld en opgeschreven. De teller stopte uiteindelijk bij 1269 verschillende soorten. De steenrode orchis is de meest bijzondere plant.

Het purperbruin mestbekertje is een van de leukste paddenstoelen, gevonden op een reeënkeutel. Het rapport is als pdf te vinden op internet.

De Hertenkamp, tien jaar na aanleg. Het ziet er idyllisch uit en het miegelt er van de soorten. Het is nauwelijks voor te stellen dat hier nog maar zo kort geleden met graafmachines natuur is 'gemaakt'.
Foto: dhr Wielinga.

Kleurige insecten in 'De Tapuit'

Deze fraaie foto van een zwartsprietdik-kopje op slangenkruid is op dit moment te bewonderen in 'De Tapuit'. Dit is het nieuwe bezoekerscentrum van natuurbeheerder Dunea in Meijndel, pal naast de bekende pannenkoekenboerderij. Hij maakt deel uit van een expositie van kleurige foto's van duininsecten van Dirk Motshagen. Alle foto's zijn in de omgeving van het bezoekerscentrum gemaakt. De tentoonstelling loopt nog tot en met eind maart. Informatie over openingstijden op <https://www.dunea.nl/duinen/bezoekerscentrum>

Foto: Dirk Motshagen.

Groen licht voor blauwvleugel

De blauwvleugelsprinkhaan staat niet meer op nieuwe Rode Lijst van de sprinkhanen en krekels, die eind 2012 verscheen. Op de 'oude' lijst uit 1999 was hij 'kwetsbaar'. Niet meteen met uitsterven bedreigd, maar wel in de gevarenzone. Nu gaat het beter. Hij is zeldzaam, maar weet zich goed te handhaven. Volgens de huidige inzichten had hij zelfs niet op de lijst van 1999 hoeven staan. Ook met de meeste andere duinsprinkhanen gaat het goed. De veldkrekkel, bekend van het Goereese zandwallengebied, staat nog wel als 'kwetsbaar' op de lijst. Het zeer zeldzame locomotiefje is 'gevoelig' maar is nog altijd te vinden in de duinen van Zuid-Kennemerland.

De blauwvleugelsprinkhaan is een echte duinsprinkhaan. Met een klein beetje moeite kun je hem vinden in droge mosrijke duingraslandjes. Het gaat niet slecht met hem en daardoor staat hij niet langer op de Rode Lijst. Foto: Joost van der Sluis.

Januari 2013, halverwege Zandvoort en Noordwijk. Graafmachines maken de eerste kuilen in de besneeuwde zeereep van 'Noordvoort'. Als de dichte begroeiing is weggehaald en de machines naar huis zijn is de wind aan beurt om het zand laten stuiven waarheen hij maar wil. Foto: Joost Bouwmeester.

Duinherstellers draaien overuren

Op de grens van Zandvoort en Noordwijk, ofwel 'Noordvoort', zijn in januari met graafmachines bressen gemaakt in de dichtgegroeiende zeereep. Na eeuwen van intensief onderhoud en helmaanplant krijgt de wind hier weer vrij baan. Geleidelijk zal de strakke zanddijk plaatsmaken voor een natuurlijk stuivend buitenduin. De duinen zijn hier meer dan drie kilometer breed, dus er is geen enkel probleem met de kustveiligheid. Ook op andere plaatsen zijn de afgelopen winter grasruigten en dichte struwelen weggehaald. In Voornes Duin is bij de westpunt het project 'Waterbosch' afgerond. En in het noorden van het Westduinpark, niet ver van Scheveningen, zijn opnieuw 'blanke toppen' hersteld in een groot stuk duin dat bijna helemaal was dichtgegroeid met vroeger aangeplante uitheemse struiken. Het is elke keer weer slikken, al die machines en grote vrachtwagens in het duin. Maar zodra ze zijn verdwenen zien we de echte duinen weer tevoorschijn komen.

Winterkorrelhoed bij Egmond

Ook 's winters kun je op zoek naar bijzondere paddenstoelen, als er tenminste niet te veel sneeuw ligt. Er zijn soorten die alleen in de loop van de winter tevoorschijn komen. Een nieuwkomer onder deze koudeliefhebbers is de winterkorrelhoed. Afgelopen januari werd hij voor de vierde keer in ons land gevonden, dit keer in een afgelegen stuk bos in de binnenduinstrand bij Egmond-Binnen. Hij stond op een dode, enigszins vermolmden beukenstam. Een mooie soort, maar voor zekere herkenning moet je een deskundige (en een microscoop) meenemen.

Korrelhoeden danken hun naam aan stukjes vlies die na het uitkomen nog even op de hoed blijven zitten. Om de steel hebben ze een vage, vlokke 'ringzone', met daaronder nog meer vlokjes en korrels.

Foto: Luc Knijnsberg.

Meer berichten op duinbehoud.nl

Kunt u niet wachten op de volgende aflevering van Dwars door de Duinen? Geen probleem. Op www.duinbehoud.nl vindt u in de rubriek 'Actueel' steeds weer verse nieuwtjes over alles wat er in en om de duinen gebeurt.